

2. Підгорний, А. З., Вітковська, К. В. Щодо питання про побудову таблиць смертності за причинами для окремих регіонів / А. З. Підгорний, К. В. Вітковська // Вісник соціально-економічних досліджень. О: ОНЕУ. 2017. № 26. С. 51-57.

3. Підгорний, А. З., Вітковська, К. В. Деякі методологічні аспекти оцінки життєвого потенціалу населення на регіональному рівні / А. З. Підгорний, К. В. Вітковська // Вісник соціально-економічних досліджень. О.: ОНЕУ. 2018. № 30. С. 308-314.

Науковий керівник: Табацкова Г.В., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Іщейкін Т.Є., к.ен., доцент, доцент

кафедри менеджменту ім.І.А.Маркіної

Полтавський державний аграрний університет

Наразі населення України продовжує стрімко скорочуватися. У державі присутні всі чинники, які можуть спричинити демографічну катастрофу: додаткова смертність через війну, величезні внутрішні переміщення, зростання еміграції (біженці), менша народжуваність та ймовірна втрата територій. Результати дослідження, профінансованого Радою ЄС, наводять на висновок, що населення України може скоротитися на 24-33% залежно від тривалості війни. Ефект буде особливо помітним для дітей та населення продуктивного віку. Дослідники відзначають, що ці оцінки не враховують додатковий фактор: підвищення смертності через довгостроковий вплив кризи охорони здоров'я, спричинений пораненнями, інфекційними хворобами та іншими травмами. Дану ситуацію можна визначити як демографічну трагедію через декілька причин [1].

Перша з них – втрата життів. Навіть до війни тривалість життя в Україні не росла, тоді як у Польщі очікувана тривалість життя в 1999-2020 роках

виросла на 7,3 року для жінок та 8,4 року для чоловіків. В Україні відповідні показники становили 1,8 та 0,8 року переважно через зниження цього показника на початку 1990-х та вплив коронавірусу на очікувану тривалість життя у 2020 році. Війна спричинила невідому кількість смертей військових та цивільних (точні дані недоступні). Ця кількість різна в різних джерелах.

Друга причина – вплив війни на географічний розподіл населення. Він постійно та повністю мінявся через масове внутрішнє переселення людей, яке триває. Міжнародна організація з міграції оцінює, що понад 7,1 млн людей (16% населення країни) стали внутрішньо переміщеними особами. Хоча 4,5 млн осіб повернулися додому, дехто може виїхати знову. Розрахунки переміщення між областями, виконані на даних проникнення Facebook, демографічних даних та методах геолокації, показали, що 15 травня 2022 року 6 842 151 людина перемістилася з області свого постійного проживання. Це значно вплинуло на вікову структуру населення, оскільки велика частина жінок усіх вікових груп, дітей та підлітків покинули свої регіони.

Третя причина – багато біженців переїхали до інших країн, покинувши свої сім'ї, власність, навчання та роботу. За інформацією вищої комісії з питань біженців ООН, кількість біженців з України з 24 лютого становила 6,6 млн. Комісія також оцінила, що за цей час 2,1 млн українців в'їхали до України. Це можна вважати приблизною оцінкою того, скільки українців повернулося до рідної країни, коли ситуація в певних регіонах покращилася. Неможливо оцінити, скільки біженців повернеться. Це залежатиме від багатьох факторів, включно з тривалістю війни, її інтенсивністю в місцях постійного проживання біженців та ситуації в країні після закінчення війни. Імовірність, що українці повернуться чи зможуть повернутися до своїх домівок, буде низькою в регіонах, окупованих Росією, таких як Донбас [1].

Четверта причина – зниження народжуваності через наслідки війни та імовірне зниження народжуваності через меншу кількість жінок репродуктивного віку. Невизначеність майбутнього, спричинена війною, може ускладнити ухвалення рішення про народження дитини для жінок та сімей.

Louis March стверджує, що цінні майбутні покоління не будуть народжені через масові вбивства.

П'ята причина – вплив структури населення з високою часткою людей похилого віку. Навіть не маючи якісних даних про вікову структуру біженців чи ймовірну вікову структуру тих, хто повернеться в Україну, є висока ймовірність того, що нова вікова структура країни матиме менше молоді та більше людей старшого віку, що створюватиме додатковий тиск на економіку під час реконструкції.

Шоста причина – втрата території. Російські війська окупували близько 100 тис. кв. км включно з Кримом, що дорівнює близько 20% території України. Негайний демографічний вплив війни на Україну вже помітний, і він руйнівний для країни, яка мала слабкий демографічний профіль. Хоча довгострокові ефекти неможливо передбачити, перспектив тривалої демографічної трагедії важко уникнути. Однак це не лише демографічна трагедія, це людська трагедія. Хоча за кількістю жертв ця війна навряд чи стане другим Голодомором, її вплив може бути навіть гіршим через тривалі ефекти війни та непевне майбутнє через деструктивного сусіда.

Здійснивши безжальну інтервенцію, метою якої була й демографічна експансія, Росія, можливо, хотіла продемонструвати й нежиттєздатність української нації. Проте війна показала протилежне, як видно із зростання національного духу та ідентичності під проводом президента Володимира Зеленського. Можна сподіватися, що демографічна стійкість країни, яку підштовхують до межі російське вторгнення та війна, зміцниться цим духом, і що нові покоління українців збудують майбутнє, на яке вони заслуговують. Більш позитивна демографічна перспектива, потрібна для економічного відновлення та відбудови країни, повинна базуватися на політиках, що сприятимуть щонайменше відновленню рівня народжуваності. Основою таких політик є підтримка гендерної рівності та сімей, значні інвестиції в охорону здоров'я та зниження смертності, покращення людського капіталу [2].

Крім того, потрібна активна імміграційна політика, яка поверне українців та привабить працівників з інших країн, щоб заповнити прогалини у статевовіковій структурі населення. Ця політика має підтримувати кількість та якість робочої сили. Демографія буде важливим елементом відбудови сильної України.

Список використаних джерел

1. Демографическая трагедия Украины: второй голодомор? Хосе Мигель Гузман, *nobrainerd*, для ЕП

URL <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2022/06/28/688487/> (дата звернення: 15.09.2022)

2. Ливдар М.В., Ярошевич Н.Б., Степанова А.В. Демографічна ситуація в Україні: проблеми та шляхи її вирішення. Приазовський економічний вісник. Випуск 6.(17) 2019. С.304-309.

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Калашников І.С., здобувач вищої освіти групи МЕНЗ/1

Миколаївський національний аграрний університет

Трудова міграція залишається однією з найактуальніших проблем функціонування ринку праці в Україні. Не перше десятиріччя Україна вважається однією з найбільших країн – донорів робочої сили в Європі. [1]. Негативний вплив міграційних процесів на працевлаштування посилюється такими зовнішніми факторами, як війна з Росією та пандемія Covid-19. За даними Міжнародної організації міграції, кількість людей які були вимушені виїхати за межі України, тільки за перший місяць війни, перевищує 3,6 мільйонів осіб, а кількість внутрішніх переселенців - 6,5 мільйонів осіб. [2].

Мета та завдання даної роботи полягає у виявленні та дослідженні негативного впливу міграційних процесів на працевлаштування в Україні,